

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра Загальноєкономічної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Артюшенко В.В.

“28” серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень перший (бакалаврський)

(бакалавр, магістр)

спеціальність 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація (освітня програма) «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

(назва спеціалізації)

факультет водного господарства, будівництва та землеустрою

(назва факультету)

2019–2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни Психологія для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології», спеціальності 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології».

Розробники: старший викладач кафедри загальноєкономічної підготовки
Виноградова Т.І.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри загальноєкономічної підготовки

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Схвалено методичною комісією факультету водного господарства, будівництва та землеустрою

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Схвалено на Вченій раді факультету водного господарства, будівництва та землеустрою

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

«28» серпня 2019 року

(підпис)

(Аверчева Н.О.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво (шифр і назва)	за вибором ВНЗ	
Змістових частин – 1	Спеціальність: 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат (назва)		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції	
		24 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		26 год.	год.
Індивідуальні завдання: 20 год.			
Вид контролю: залік			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу "Психологія": пізнати закономірності психічної діяльності особистості; сформулювати потребу в особистісному розвитку; навчитися виявляти психологічні особливості інших людей та будувати позитивні стосунки з оточенням і досягати індивідуальних цілей у процесі навчання.

Важливими завданнями дисципліни є:

- засвоєння основних термінів і понять психології та педагогіки на рівні відтворення, тлумачення та використання їх у повсякденному та професійному житті, ознайомлення із змістом, задачами та місцем цих наук в комплексі наук про людину; природою психіки;
- формування вмінь і навичок використання психодіагностичних методик відповідно до їх призначення, психологічних знань про людину для аналізу конкретних життєвих ситуацій;
- ознайомлення з сутністю процесів навчання, виховання, формування та розвитку особистості;
- вивчення закономірностей та принципів діяльності спілкування і взаємодії людей в соціальних об'єднаннях;
- оволодіння основами професійної етики фахівця-аграрія та основами його професійної діяльності в умовах ринкових відносин.

Вимоги щодо знань та умінь, набутих студентами при вивченні курсу

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- природу психіки людини; основні психічні функції та їх фізіологічні механізми;
- форми засвоєння людиною дійсності, кола свідомості та самосвідомості у поведінці, діяльності, формуванні особистості людини;
- основні соціально-психологічні умови, що забезпечують життєдіяльність людини; мотиви, що спонукають особистість до трудової діяльності в умовах ринкових відносин;
- типологію та стилі управлінської діяльності;
- наукові теорії педагогіки та психології, які пояснюють сутність соціально-психологічних проблем соціальних об'єднань та психологічний клімат у них;
- основи міжособистісної культури взаємодії, психологію спілкування і діяльності;
- основи професійної етики та професійної діяльності в умовах ринкових відносин.

уміти:

- визначити типи темпераменту;
- скласти психологічну характеристику особистості;
- інтерпретувати власні психічні стани, усвідомлювати закономірності міжособистісних стосунків у побуті та колективі;
- визначити стиль керівництва колективом;
- використовувати психолого-педагогічні методи та методики для вивчення особистості з метою самооцінки, самоосвіти та самовиховання;
- аналізувати і розв'язувати педагогічні ситуації, що можуть виникати в сім'ї та в процесі виробничої діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Теоретичні заняття (лекції)

Змістова частина I. «Основи психології»

Лекція №1. Психологія як наука (2)

Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Основні етапи становлення психології як науки. Основні напрями сучасної психології. Місце психології в системі наук про людину. Галузі психологічної науки.

Методологічні принципи психології. Принципи детермінізму, єдності свідомості і діяльності, їх розвитку і втілення в методах психологічного дослідження. Класифікація методів психології.

Лекція № 2. Пізнавальна сфера особистості. Чуттєві форми пізнання (4)

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про увагу. Фізіологічні механізми уваги. Класифікація й види уваги. Властивості уваги. Неуважність і її причини. Можливості керування увагою.

Поняття про відчуття. Аналізаторне вчення І.П. Павлова про відчуття. Класифікація й види відчуттів. Загальні закономірності відчуттів. Чутливість і її виміри. Властивості відчуттів.

Поняття про сприйняття. Особливості сприйняття. Класифікація і види сприйняття.

Апперцепція. Спостереження як цілеспрямоване сприймання. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності. Роль відчуттів і сприйняття у життєдіяльності людини.

Лекція № 3. Пізнавальна діяльність особистості. Раціональні форми освоєння дійсності (2)

Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті (асоціативна, гештальтпсихологічна, біхевіористична, когнітивна, діяльнісна, фізіологічна, фізична, біохімічна). Класифікація й види пам'яті. Процеси пам'яті. Запам'ятовування та його види. Умови ефективного запам'ятовування. Відтворення і його види. Умови успішного відтворення. Збереження і забування як процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті.

Поняття про уяву та її роль у життєдіяльності людини. Фізіологічні механізми уяви. Прийоми створення нових образів. Види уяви. Уява і творчість. Індивідуальні особливості уяви людини.

Лекція № 4. Індивідуально – типологічні особливості особистості. (2 год.)

Поняття про темперамент. Історія розвитку вчення про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту. Вчення І.П.Павлова про типи нервової системи. Конституційні теорії Е.Кречмера та У.Шелдона, достоїнства та недоліки. Прояв властивостей нервової системи в темпераменті. Психологічна характеристика типів темпераменту. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності.

Лекція № 5. Індивідуально – типологічні особливості особистості. (2 год.)

Поняття про характер. Структура характеру. Характер і темперамент. Природні та соціальні передумови характеру. Типологія характерів (конституційні, соціальні, функціональні, акцентуаційні теорії). Психологічні умови формування характеру.

Лекція № 6. Емоційно-вольова сфера особистості. (4 год.)

Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій і почуттів у житті людини. Теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Види почуттів. Основні якості і форми переживання почуттів. Основні емоційні стани. Можливості саморегуляції психічних станів. Психічні стани особистості. Настрій, афект, стрес. Засоби регуляції емоційних станів. Діагностика тривожності, стресу, правила їх запобігання. Компоненти поняття «психологічний комфорт» у застосуванні до характеристики саморегуляції особистості.

Воля як психічний процес. Види вольових дій людини. Воля та її функції. Структура вольового акту. Проблема свободи волі. Вольові якості особистості та їх розвиток.

Лекція № 7. Особистість (4)

Поняття особистості у психології. Індивід, індивідуальність, людина, особистість. Взаємозв'язок біопсихічних та психосоціальних властивостей. Теорії особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості. Потреби як джерело активності. "Піраміда" потреб А. Маслоу. Форми спрямованості: потяги, установки, бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання.

Самосвідомість і Я-концепція особистості. Самооцінка і рівень домагань особистості. Психологічний захист. Вікові етапи розвитку особистості, поняття вікової кризи. Життєві кризи особистості. Основні чинники та рушійні сили розвитку особистості.

Лекція № 8. Особистість у діяльності і спілкуванні. Спілкування. (4)

Спілкування як умова формування особистості. Функції та структура спілкування. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Прийоми підвищення ефективності спілкування.

Спілкування як міжособистісне розуміння. Ефекти сприймання (ідентифікація, рефлексія, каузальна атрибуція, стереотипізація, атракція).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістова частина 1. «Основи психології»													
Тема 1. Психологія як наука. Предмет і завдання дисципліни		2			1								
Тема 2. Методи психології			2		1	2							
Тема 3. Розвиток психіки і свідомості					1	2							
Тема 4. Пізнавальна сфера особистості. Увага		4			1	2							
Тема 5. Відчуття			2		1								
Тема 6. Сприйняття					1								
Тема 7. Пам'ять		2			1								
Тема 8. Мислення			2		1	2							
Тема 9. Уява					1	1							
Тема 10. Індивідуально – типологічні особливості особистості. Темперамент		2	2		1	2							
Тема 11. Характер		2	2		1	2							
Тема 12. Здібності			2		1	2							
Тема 13. Емоційно – вольова сфера особистості. Емоції та почуття		4	2		1	1							
Тема 14. Воля			2		1								
Тема 15. Особистість у діяльності і спілкуванні. Психологія особистості		4			1	2							
Тема 16. Діяльність					1	2							
Тема 17. Спілкування		4	2		1	2							
Тема 18. Психологія соціальних спільнот					1	2							
Тема 19. Основи конфліктології			2		2	2							
Разом за змістовим модулем 1													
Усього годин	90	24	20		20	26							

5. Теми семінарсько-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Год.
Змістова частина I. "Основи психології"		
1.	Методи психології. Етапи психологічних досліджень	2
2.	Пізнавальна сфера особистості. Відчуття.	2
3.	Пізнавальна сфера особистості. Мислення	2
4.	Індивідуально – типологічні особливості особистості: темперамент	2
5.	Індивідуально – типологічні особливості особистості: характер, здібності	4
6.	Емоційно-вольова сфера особистості	4
7.	Спілкування	2
8.	Основи конфліктології	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
Змістова частина I. «Основи психології»		
1.	Етапи історичного розвитку психології як науки	2
2.	Основні принципи психології. Системність у дослідженні людської психіки	1
3.	Розвиток психіки у філогенезі (стадія елементарної сенсорної психіки, стадія перцептивної психіки, стадія інтелекту).	2
4.	Фізіологічні механізми уваги	1
5.	Загальні закономірності відчуттів (адаптація, взаємодія, сенсibiliзація, компенсація, синестезія, контраст).	2
6.	Роль відчуттів і сприйняття у життєдіяльності людини	1
7.	Порушення пам'яті	2
8.	Інтелект, його структура та види. Вимір інтелекту	1
9.	Уява і творчість. Роль уяви у життєдіяльності людини	2
10.	Властивості темпераменту (сензитивність, реактивність, активність, темп реакцій, ригідність, пластичність, екстравертованість, інтровертованість).	1
11.	Формування характеру	2
12.	Розвиток здібностей та проблема їх вимірювання. Умови формування людських здібностей.	1
13.	Психічні стани, пов'язані з фізіологією людини: сон, летаргічний сон, сноходіння, гіпноз	1
14.	Порушення та розвиток волі у людини.	2
15.	Основні чинники та рушійні сили розвитку особистості	1
16.	Способи діяльності, процес їх опанування. Умови формування вмій і навичок.	1
17.	Бар'єри на шляху до ефективного спілкування та їх подолання. Умови успішного ділового спілкування	1
18.	Міжособистісні відносини в групах.	1
19.	Засоби попередження і урегулювання конфліктів.	1

7. Індивідуальні завдання

1. Співвідношення методів спостереження та самоспостереження в психології.
2. Зміст, процедура та аналіз результатів опитування.

3. Тести, їх різновиди, конкретні сфери застосування.
4. Визначте суть понять «методологія», «метод», «методика» і взаємозв'язки між ними.
5. Наукове та життєве розуміння психологічних явищ.
6. Порівняйте поняття «дух», «душа», «психіка».
7. Чи можна пов'язати психічну та віртуальну діяльність?
8. Роль кори головного мозку та підкоркових структур в управлінні психічними процесами і станами людини.
9. Мозкова локалізація психічних функцій – за і проти.
10. Несвідоме, мінливі стани свідомості (медитація, гіпноз) та вплив психотропних засобів.
11. Неуважність і її причини.
12. Відчуття і діяльність.
13. Роль чутливості в діяльності людини.
14. Психофізичні механізми у формуванні відчуттів (класичний та сучасний підходи).
15. Фактори, що впливають на формування образу.
16. Закони і загадки зорового сприймання людини.
17. Умови успішного відтворення.
18. Умови ефективності запам'ятовування.
19. Порушення пам'яті.
20. Порушення мислення.
21. Роль інтуїції, гіпотези і плану в мисленнєвій діяльності (на матеріалі предмета вашої спеціалізації).
22. Проілюструйте роль уяви у творчій діяльності людини.
23. Причини виникнення різноманітних типологій людини в психології.
24. Зв'язок темпераменту з основними властивостями особистості. Темперамент і вразливість, емоційність, товариськість, імпульсивність, тривожність людини.
25. Візуальна діагностика темпераменту.
26. Зв'язок темпераменту й індивідуального стилю діяльності.
27. Соціум і характер – чи проста їх взаємодія? Чи впливає людина на соціум своїми рисами характеру?
28. Сила характеру – це що? Поясніть на прикладах.
29. Чи має рацію з погляду психології твердження «Характер гартується в боротьбі?» Аргументуйте свою думку.
30. Соціум і характер – чи проста їх взаємодія? Чи впливає людина на соціум своїми рисами характеру?
31. Сила характеру – це що? Поясніть на прикладах.
32. Чи має рацію з погляду психології твердження «Характер гартується в боротьбі?» Аргументуйте свою думку.
33. Теорії емоцій та їх порівняльно-критичний аналіз.
34. Експресивна функція емоцій та спілкування.
35. Емоції та їх вираження у тварини та людини.
36. Чи народжується людина з почуттями ?
37. Прояв емоцій у художній творчості.
38. Провідні напрямки та шляхи розвитку волі.
39. Становлення вольової регуляції у дітей шкільного та дошкільного віку.
40. Воля – благо чи самозречення?
41. Воля і мотивація. Зв'язок вольової регуляції поведінки з боротьбою мотивів, потребами та цілями людини.
42. Вольова регуляція емоцій, причини і наслідки: «за» і «проти».
43. Мотиваційна сфера за З.Фрейдом та А. Маслоу.
44. Формування – «Я образу» в онтогенезі особистості.
45. Самооцінка та рівень домагань як виявив самоусвідомлення «Я».

46. Три основних історичних періоди у вивченні особистості: філософсько – літературний, клінічний, експериментальний. Їхні особливості і вплив на сучасний стан цієї галузі знань.
47. Психоданаліз З. Фрейд та його вплив на розвиток психології.
48. Дослідження причин успіху та невдач у процесі менеджерської діяльності.
49. Мораль та освітянська діяльність. Етичні вимоги до викладача та їх обґрунтування.
50. У чому виявляються і чим характеризуються втома та перевтома? Як їм можна запобігти або зменшити їх?
51. Мотивація досягнення успіхів і уникнення невдач. Тривожність: причини, наслідки, способи зниження рівня тривожності.
52. Підготовка до публічного виступу, його початок та закінчення.
53. Суперечка як вид спілкування.
54. Підготовка до переговорів та їх етапи.
55. Сприймання та розуміння людьми один одного.
56. Аналіз впливу стилю керівництва на діяльність колективу.
57. Умови та причини виникнення конфліктів.
58. Причини сімейних конфліктів, їх профілактика
59. Взаємостосунки батьків і дітей як психологічна проблема.
60. Раціональні умови взаємостосунків батьків і дітей.
61. Умови успішного функціонування сім'ї.
62. Закономірності щасливого шлюбу.

8. Методи навчання

Словесні методи: лекція, бесіда, пояснення, робота з підручником.

Наочні методи: ілюстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи: вправи, практична робота.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод навчальної дискусії, метод забезпечення успіху у навчанні, метод пізнавальної гри, створення цікавих ситуацій, використання життєвого досвіду студентів.

9. Методи контролю

Методи контролю і самоконтролю: усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль, самоконтроль.

Питання до Модуля 1. «Основи психології»

1. Мисленнєві операції. Індивідуальні стилі мислення.
2. Поняття про колектив та його основні ознаки. Поняття про сприятливий соціально – психологічний клімат у колективі.
3. Рушійні сили розвитку особистості. Характеристика основних вікових періодів.
4. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок з нервовою системою. Перша і друга сигнальні системи.
5. Спілкування як міжособистісне розуміння. Бар'єри на шляху до ефективного спілкування та їх подолання.
6. Конфлікт та його сутність. Стилi поведінки у конфліктних ситуаціях.
7. Поняття про спілкування. Види та стилі спілкування.
8. Мозок, його будова і функції. Функціональна асиметрія головного мозку.
9. Виникнення та етапи розвитку психіки (стадії елементарної сенсорної психіки, стадії перцептивної психіки, стадії інтелекту).
10. Динаміка розвитку конфлікту. Основні позитивні і негативні функції конфліктів у групі.
11. Поняття про волю. Проблема свободи волі. Функції волі.
12. Сутність спілкування. Спілкування як обмін інформацією.
13. Поняття про сприймання. Різновиди сприймання. Спостереження і спостережливість. Розвиток сприймання.

14. Основні якості і форми переживання почуттів.
15. Поняття про професійне мислення. Інтелект, його структура та види. Вимір інтелекту.
16. Поняття про характер. Типологія характерів.
17. Поняття про пам'ять. Порушення пам'яті. Засоби покращення пам'яті.
18. Сутність темпераменту. Історія розвитку вчення про темперамент.
19. Поняття про пам'ять. Різновиди пам'яті.
20. Типи вищої нервової діяльності і темперамент.
21. Поняття про мислення. Види мислення.
22. Психологія про закономірності виникнення і функціонування психіки. Принципи психології.
23. Сутність і суспільна зумовленість характеру. Структура характеру.
24. Спілкування як процес, функції та структура спілкування.
25. Поняття про спілкування. Невербальні засоби спілкування.
26. Структура вольової дії.
27. Вольові якості особистості. Воля і ризик.
28. Теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій.
29. Процеси пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті.
30. Діяльність та її структура. Поняття про вміння.
31. Психологічні основи діяльності людини. Основні види діяльності.
32. Види і структура здібностей. Задатки і здібності. Обдарованість і талант.
33. Поняття про темперамент. Головні властивості темпераменту.
34. Психічні стани їх характеристика. Настрій, афект, стрес. Можливості саморегуляції психічних станів.
35. Загальні властивості і закономірності відчуттів. Чутливість аналізатора і поріг чутливості. Відчуття і діяльність.
36. Характер та його акцентуації. Формування характеру та особистості.
37. Поняття про емоції та почуття. Основні емоційні стани.
38. Поняття про темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту.
39. Поняття про темперамент. Вплив темпераменту на діяльність людини.
40. Поняття про уяву, її основні види і процеси. Індивідуальні особливості уяви.
41. Місце психології в системі наук про людину. Структура сучасної психології.
42. Поняття про мислення. Єдність мислення і мови. Форми мислення.
43. Конфлікти та його види. Причини виникнення та шляхи попередження.
44. Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті.
45. Самосвідомість і Я – концепція особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості.
46. Увага та її види. Структурні особливості уваги. Розвиток уваги.
47. Поняття про мову і її функції. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Різновиди мовлення. Індивідуальні особливості мовлення.
48. Поняття про особистість у психології. Структура особистості. Рушійні сили розвитку особистості.
49. Спрямованість особистості, потреби і мотиви. «Піраміда» потреб А. Маслоу. Форми спрямованості (потяги, установки, бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання).
50. Сутність і основні особливості сприймання.
51. Поняття індивід, особистість, індивідуальність. Теорії особистості.
52. Поняття про відчуття. Фізіологічні основи відчуттів. Класифікація відчуттів.
53. Історичний розвиток людської свідомості. Структура та рівні свідомості.
54. Основні форми прояву психіки. Психічні процеси, стани, властивості.
55. Спілкування як особистісна взаємодія. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування (переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування). Прийоми підвищення ефективності спілкування.
56. Методологічні принципи і методи психології.

57. Структура міжособистісних стосунків у колективі. Методи вивчення міжособистісних стосунків. Лідерство у групах.
58. Основні напрямки сучасної психології.
59. Соціальні об'єднання, місце людини в них. Класифікація груп.
60. Предмет і завдання психології. Етапи історичного розвитку психології. Основні напрямки її розвитку на сучасному етапі розвитку суспільства.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота																			Сума	
Змістова частина №1																				
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	T.13	T.14	T.15	T.16	T.17	T.18	T.19	Інд.	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	24	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Базова

1. Варій М.Й. Психологія / М.Й.Варій. К. : Центр учбової літератури, 2007. – 968 с.
2. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування : Навчальний посібник / Т.Б.Гриценко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
3. Загальна психологія: Підруч. для студентів вищ. навч. закладів. / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією акад. С.Д.Максименка. – К. : Форум, 2000. – 533 с.
4. Конфліктологія: Навчальний посібник / Л.М.Ємельяненко, В.М.Петюх, Л.В.Торгова, А.М.Гриненко – Київ : КНЕУ, 2003.
5. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підручник / В. В. Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
6. Психологія: Навчальний посібник / О.В.Винославська, О.А.Бреусенко-Кузнецов, В.Л.Злишков, А.Ш.Апішева, О.С.Васильєва. – Київ : ІНКІС, 2005. – 351 с.
7. Снітинський В.В. Діловий етикет в міжнародному бізнесі: Навчальний посібник / В.В.Снітинський, Н.Б.Завальницька, О.О.Брух. – Львів, 2008.

8. Тихомирова Є.Б. Конфліктологія та теорія переговорів : Підручник / Є.Б.Тихомирова, С.Р.Постоловський. – Рівне : Перспектива, 2007. – 389 с.
9. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник / М. М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
- 10.Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія : [курс лекцій] / Т.Ф.Цигульська – К. : Наукова думка, 2000.

Допоміжна

- 11.Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания / Б.Г.Ананьев. – СПб. : Питер, 2001. – 272 с.
- 12.Андреева Г.М. Социальная психология / Г.М.Андреева. – М. : МГУ, 1990.
- 13.Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию [курс лекций] / Ю.Б.Гиппенрейтер – М. : ЧеРо; Юрайт, 2001.
- 14.Майерс Д. Социальная психология / Д.Майерс ; [пер. с англ.]. – СПб. : Питер, 2000.
- 15.Немов Р.С. Практическая психология. Познание себя. Влияние на людей / Р.С.Немов. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 320 с.
- 16.Немов Р.С. Психологическое консультирование / Р.С.Немов. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 528 с.
- 17.Немов Р.С. Психология : [учебник для студентов высш. пед. учебн. заведений : в 3 кн.] / Р.С.Немов. – М. : ВЛАДОС, 2001.
- 18.Основы психологии: Практикум. – Ростов-н/Д : Феникс, 2002.
- 19.Психология [учебн. для техн. вузов]. – СПб. : Питер, 2000.
- 20.Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л.Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001. – 720 с.
- Інформаційні ресурси <http://www.dstu.dp.ua/index.shtml>
- 21.Туркот Т.І., Виноградова Т.І. Психологія трудових відносин: Практикум. Навч. пос. для студентів агр. університету. – Херсон, Айлант, 2003.
- 22.Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навч.посіб. – К.: “ЕксОб”, 2001.
- 23.Щербань П.М. Прикладна педагогіка. – Навч. - метод. посібник. – К.: Вища школа. – 2002.
- 24.Палеха Ю.І., Герасимчук В.І., Шиян О.М. Основи психології та педагогіки: Навч. – метод. посібник. – 2-ге видання, доп. - К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2001.

12.Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuuv.gov.ua/>
2. <http://psylib.ukrweb.net/books/index.htm>
3. <http://psylib.ukrweb.net/links/index.htm>
4. <http://www.psynavigator.ru/books.php>
5. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/_Index.php
6. http://kdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2382&Itemid=800